

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łowicz

Łowicz 2025

Zamawiający:

Gmina Łowicz
ul. Długa 12
99-400 Łowicz

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny
Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk

Spis treści

1. Metodologia	4
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego	5
2.1 Sfera społeczna	10
2.2 Sfera gospodarcza.....	20
2.3 Sfera środowiskowa.....	22
2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	25
2.5 Sfera techniczna	27
2.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	29
2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego	35
3. Obszar rewitalizacji	37
Załączniki	39
Spis tabel i rysunków.....	40

1. Metodologia

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2024 poz. 278) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Stan kryzysowy występuje w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Następnie obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako

obszar rewitalizacji. Obszar ten nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Początkiem procesu rewitalizacji Gminy Łowicz jest przeprowadzenie diagnozy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując przedmiotową analizę, uwzględniono zalecenia zawarte w sporządzonym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej dokumencie *Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, zgodnie z którymi diagnozę oparto na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na terenie gminy Łowicz.

W celu przestrzennego zobrazowania wyników analizy, gminę Łowicz podzielono na jednostki osadnicze, które odpowiadają obrębom geodezyjnym składającym się z wsi wskazanych w tabeli poniżej.

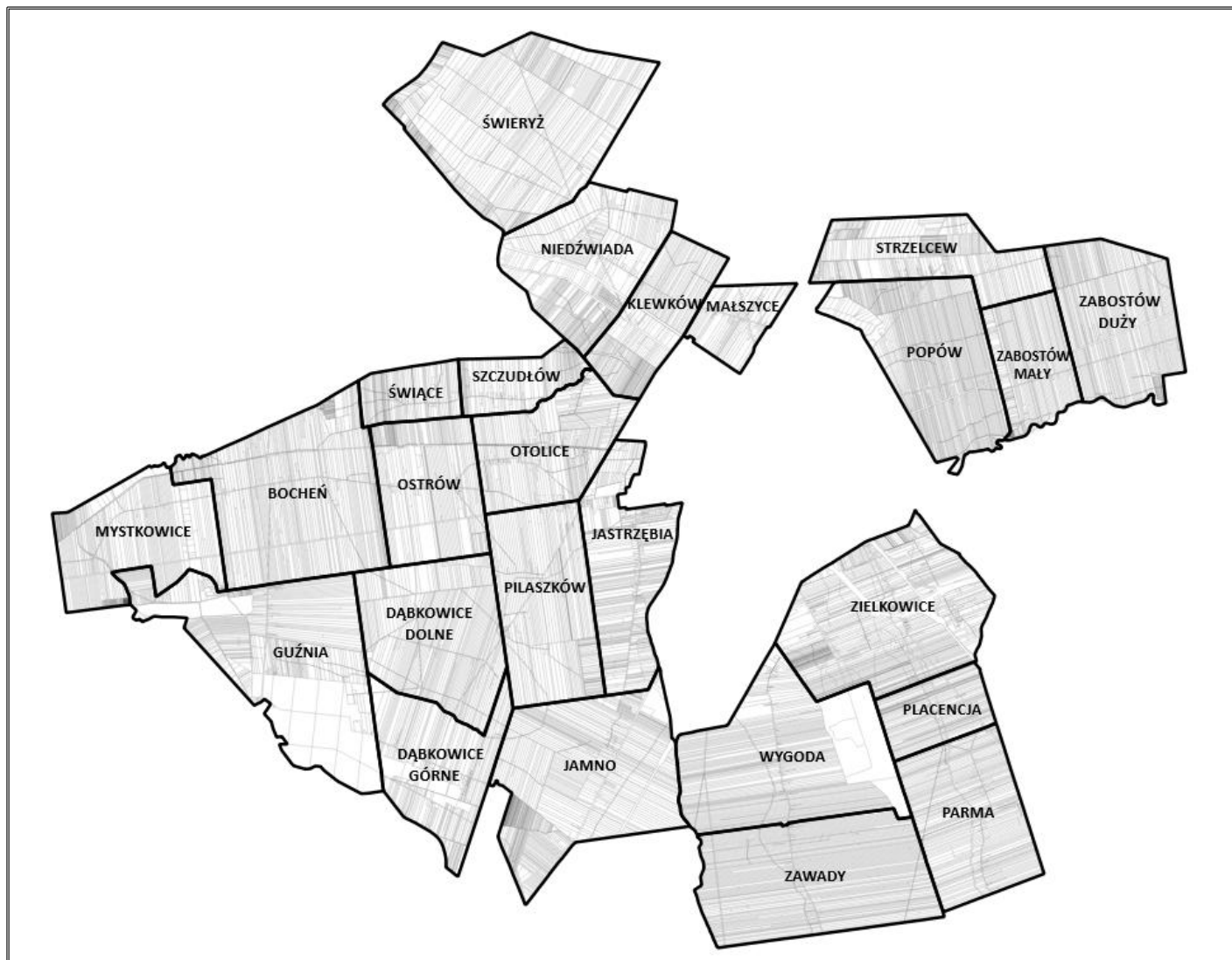
Tabela 1. Wykaz wsi wchodzących w skład poszczególnych jednostek osadniczych

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa wsi wchodzących w skład jednostki osadniczej
1.	Bocheń	Bocheń
2.	Dąbkowice Dolne	Dąbkowice Dolne
3.	Dąbkowice Górne	Dąbkowice Górne
4.	Guźnia	Guźnia
5.	Jamno	Jamno
6.	Jastrzębia	Jastrzębia
7.	Klewków	Klewków
8.	Małszyce	Małszyce
9.	Mystkowice	Mystkowice
10.	Niedźwiada	Niedźwiada
11.	Ostrów	Ostrów
12.	Otolice	Otolice
13.	Parma	Parma
14.	Pilaszków	Pilaszków
15.	Placencja	Placencja
16.	Popów	Popów
17.	Strzelcew	Strzelcew
18.	Szczudłów	Szczudłów
19.	Świące	Świące
20.	Świerz	Świerz Pierwszy, Świerz Drugi
21.	Wygoda	Wygoda, Urbańszczyzna
22.	Zabostów Duży	Zabostów Duży

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa wsi wchodzących w skład jednostki osadniczej
23.	Zabostów Mały	Zabostów Mały
24.	Zawady	Zawady
25.	Zielkowice	Zielkowice

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 1. Mapa przedstawiająca podział gminy Łowicz na jednostki osadnicze

Źródło: Opracowanie własne

Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Łowicz oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu, jak i specjalnie w tym celu wyeksportowane dane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu oraz Komendę Powiatowej Policji w Łowiczu.

Analizę występowania negatywnych zjawisk na terenie gminy Łowicz przeprowadzono w pięciu sferach, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Do każdej ze sfery zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna		
Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze	5
Korzystanie z pomocy społecznej	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	3
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	1
Ubóstwo	Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	3
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	2
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera środowiskowa		
Przekroczenie standardów jakości powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	1
Zanieczyszczenie środowiska wyrobami azbestowymi	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	1
Sfera techniczna		
Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb	Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze	1

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
osób z niepełnosprawnościami		

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych, porównując wartości średnie charakterystyczne dla poszczególnych jednostek osadniczych do przeciętnych wartości dla Gminy Łowicz – o występowaniu zjawiska kryzysowego decydowało czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej wartości dla Gminy.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie gminy identyfikuje się co najmniej 3 wskaźniki w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Łowicz),
- na terenie gminy identyfikuje się co najmniej 2 wskaźniki z pozostałych sfer, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, który wskazuje na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Łowicz).

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono standaryzację każdego wskaźnika według następującego wzoru, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

lub

$$z = -\frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

x – nieustandaryzowana wartość wskaźnika dla danej,

μ – średnia wartość wskaźnika dla obszaru gminy,

σ – odchylenie standardowe.

Następnie dla każdej jednostki osadniczej obliczono wskaźnik syntetyczny, tj. średnią ważoną arytmetyczną ustandaryzowanych wskaźników, którym przyporządkowano poszczególne wagi wg następującego wzoru:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{i=1}^n z_i t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

gdzie:

z – ustandaryzowana wartość wskaźnika dla jednostki,
t – waga wskaźnika,
n – liczba wskaźników.

Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne i pokazuje, o ile dany wynik jest odległy od średniej wartości dla całej gminy, która ma wartość 0. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki osadnicze odznaczają się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce. Ponadto im większa wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się większym natężeniem negatywnych zjawisk i analogicznie, im mniejsza wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk.

2.1 Sfera społeczna

W sferze społecznej wykorzystano 6 wskaźników, które zakwalifikowane zostały do 6 obszarów problemowych. Ich wykaz zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Wskaźniki wykorzystane w analizie sfery społecznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze
Korzystanie z pomocy społecznej	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze
Ubóstwo	Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa

W ramach demografii analizie poddano problem niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej gminy, tj. proces starzenia się społeczeństwa, polegający na wzroście udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnej w ogólnej liczbie osób zamieszkujących obszar gminy Łowicz. Największy udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze zaobserwowano w jednostce Ostrów, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 33,33%, natomiast najniższy udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano w jednostce Szczudłów, gdzie jest on równy 9,23%. Do jednostek, które charakteryzują się sytuacją kryzysową we wskazanym zakresie należą jednostki: Bocheń, Dąbkowice Dolne,

Guźnia, Jamno, Klewków, Mystkowie, Ostrów, Placencja, Świące, Świerz, Zabostów Duży oraz Zabostów Mały. Szczegółowe dane dotyczące wartości wskaźników zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 4. Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej, mężczyźni-65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej oraz mężczyźni-65 lat i więcej)	Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej, mężczyźni-65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	1 503	19,20%	-----
Bocheń	265	70	26,42%	7,7906
Dąbkowice Dolne	264	55	20,83%	1,7654
Dąbkowice Górne	225	43	19,11%	-0,0936
Guźnia	150	38	25,33%	6,6229
Jamno	471	93	19,75%	0,5909
Jastrzębia	431	79	18,33%	-0,9374
Klewków	161	37	22,98%	4,0841
Małszyce	296	46	15,54%	-3,9479
Mystkowie	153	30	19,61%	0,4426
Niedźwiada	338	56	16,57%	-2,8387
Ostrów	96	32	33,33%	15,2585
Otolice	287	48	16,72%	-2,6696
Parma	475	89	18,74%	-0,4976
Piłaszów	295	48	16,27%	-3,1592
Placencja	151	34	22,52%	3,5824
Popów	542	103	19,00%	-0,2096
Strzelcew	368	65	17,66%	-1,6567
Szczudłów	65	6	9,23%	-10,7589
Świące	47	12	25,53%	6,8373
Świerz	390	78	20,00%	0,8659
Wygoda	501	83	16,57%	-2,8400
Zabostów Duży	314	72	22,93%	4,0286
Zabostów Mały	197	48	24,37%	5,5782
Zawady	318	51	16,04%	-3,4112
Zielkowie	1 029	187	18,17%	-1,1063

Źródło: Opracowanie własne

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa w gminie prowadzi do istotnych zmian w strukturze demograficznej, które mogą mieć długofalowe skutki społeczno-ekonomiczne. Utrzymujące się trendy, takie jak spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście populacji w wieku poprodukcyjnym, będą negatywnie wpływać na zdolność gminy do zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz stabilności ekonomicznej. Zmiany te wiążą się z koniecznością sprostania wyzwaniom związanym z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi opieki zdrowotnej i społecznej, co może znacząco obciążyć budżet gminy. Wraz z sukcesywnym wzrostem liczby osób starszych istnieje również ryzyko pogłębiania się problemów społecznych, takich jak wykluczenie seniorów, a także zmniejszanie liczby aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich, co wpłynie na potencjał gospodarczy regionu. Bez podjęcia działań mających na celu aktywizację demograficzną, takich jak wspieranie rodzin, przyciąganie młodych mieszkańców czy inwestycje w infrastrukturę dostosowaną do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, zmiany te mogą prowadzić do osłabienia rozwoju lokalnego i destabilizacji sytuacji demograficznej.

Korzystanie z pomocy społecznej

W celu określenia czy na terenie gminy Łowicz występuje problem wysokiej liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej, przeanalizowano wskaźnik, jakim jest udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze. Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 0,73%. W sytuacji gorszej niż średnia dla terenu gminy znalazły się następujące jednostki: Bocheń, Małszyce, Niedźwiada, Parma, Świeryż oraz Zawady. W tabeli poniżej przedstawiono wartości wskaźnika określone dla każdej jednostki.

Tabela 5. Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	57	0,73%	-----
Bocheń	265	2	0,75%	0,1503
Dąbkowice Dolne	264	1	0,38%	-1,9692
Dąbkowice Górne	225	0	0,00%	-4,1048
Guźnia	150	1	0,67%	-0,3462
Jamno	471	2	0,42%	-1,7108
Jastrzębia	431	3	0,70%	-0,1805
Klewków	161	1	0,62%	-0,6030

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	57	0,73%	-----
Małszyce	296	3	1,01%	1,6094
Mystkowice	153	1	0,65%	-0,4199
Niedźwiada	338	6	1,78%	5,9035
Ostrów	96	0	0,00%	-4,1048
Otolice	287	1	0,35%	-2,1404
Parma	475	6	1,26%	3,0169
Pilaszków	295	2	0,68%	-0,2824
Placencja	151	0	0,00%	-4,1048
Popów	542	2	0,37%	-2,0244
Strzelcew	368	1	0,27%	-2,5728
Szczudłów	65	0	0,00%	-4,1048
Świące	47	0	0,00%	-4,1048
Świryż	390	6	1,54%	4,5691
Wygoda	501	4	0,80%	0,3966
Zabostów Duży	314	2	0,64%	-0,5137
Zabostów Mały	197	0	0,00%	-4,1048
Zawady	318	6	1,89%	6,5330
Zielkowice	1029	7	0,68%	-0,2694

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział ludności korzystającej z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy może negatywnie wpływać na jej rozwój społeczny i gospodarczy. Ograniczona aktywność zawodowa i niskie dochody mieszkańców prowadzą do mniejszych wpływów z podatków, co utrudnia inwestycje w infrastrukturę, edukację i lokalne przedsiębiorstwa. Może to także powodować zwiększoną zależność od zewnętrznych źródeł finansowania i hamować rozwój przedsiębiorczości. W sferze społecznej mogą pojawić się problemy związane z marginalizacją i wykluczeniem społecznym, co może obniżać jakość życia i osłabiać więzi społeczne. Długoterminowo taka sytuacja może skutkować stagnacją gospodarczą i odpływem ludności w poszukiwaniu lepszych warunków życia.

Bezrobocie

Ważnym problemem demograficznym na terenie gminy Łowicz jest bezrobocie. Wskaźnikiem obliczonym w celu oceny tej sytuacji jest udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze. W zakresie tego problemu najgorzej wypada jednostka Guźnia, w której wszystkie osoby bezrobotne są bezrobotne długotrwale. Oprócz jednostki Guźnia, w sytuacji kryzysowej znalazły się także jednostki: Bocheń, Dąbkowice Dolne, Klewków, Niedźwiada, Ostrów, Pilaszków, Popów, Strzelcew, Wygoda, Zabostów Duży, Zawady oraz Zielkowice. W tabeli poniżej przedstawiono wartości wskaźnika określone dla każdej jednostki osadniczej.

Tabela 6. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	126	59	46,83%	-----
Bocheń	3	2	66,67%	0,7460
Dąbkowice Dolne	4	2	50,00%	0,1194
Dąbkowice Górne	1	0	0,00%	-1,7606
Guźnia	1	1	100,00%	1,9993
Jamno	5	2	40,00%	-0,2566
Jastrzębia	5	2	40,00%	-0,2566
Klewków	2	1	50,00%	0,1194
Małszyce	8	2	25,00%	-0,8206
Mystkowice	2	0	0,00%	-1,7606
Niedźwiada	10	5	50,00%	0,1194
Ostrów	2	1	50,00%	0,1194
Otolice	4	1	25,00%	-0,8206
Parma	13	5	38,46%	-0,3145
Pilaszków	3	2	66,67%	0,7460
Placencja	7	3	42,86%	0,3879
Popów	6	3	50,00%	0,1194
Strzelcew	4	2	50,00%	0,1194
Szczudłów	1	0	0,00%	-1,7606
Świące	0	0	0,00%	-1,7606
Świerz	5	1	20,00%	-1,0086
Wygoda	11	6	54,55%	0,2903
Zabostów Duży	5	3	60,00%	0,4954

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	126	59	46,83%	-----
Zabostów Mały	1	0	0,00%	-1,7606
Zawady	7	6	85,71%	1,4622
Zielkowice	16	9	56,25%	0,3544

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział bezrobocia na terenie gminy Łowicz negatywnie wpływa zarówno na sytuację demograficzną, jak i gospodarczą, prowadząc do szeregu poważnych konsekwencji. Społecznie, brak pracy sprzyja poczuciu marginalizacji oraz izolacji wśród mieszkańców, co nie tylko odbija się na ich zdrowiu psychicznym i fizycznym, ale także osłabia więzi z lokalną społecznością i ogranicza możliwości rozwoju osobistego. W konsekwencji może dochodzić do migracji zarobkowej, szczególnie wśród osób młodych i aktywnych zawodowo, co dodatkowo pogłębia niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej gminy, takie jak spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym. Z perspektywy gospodarczej, wysoki poziom bezrobocia powoduje zmniejszenie dochodów mieszkańców, co ogranicza popyt na towary i usługi, hamując rozwój lokalnych przedsiębiorstw. Jednocześnie rośnie obciążenie systemu opieki społecznej, co przekłada się na ograniczenie budżetu gminy i jej możliwości inwestycyjnych, pogłębiając stagnację gospodarczą regionu.

Ubóstwo

Kolejnym problemem demograficznym zaobserwowanym na terenie gminy Łowicz jest ubóstwo, w ramach którego obliczono wskaźnik dotyczący udziału liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze. W sytuacji kryzysowej powodu ubóstwa znalazły się następujące jednostki: Guźnia, Jamno, Małszyce, Otolice, Pilaszków, Popów, Świeryż, Wygoda i Zawady. W poniżej tabeli przedstawiono wartości danego wskaźnika osiągnięte dla każdej jednostki.

Tabela 7. Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo	Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	57	21	36,84%	-----
Bocheń	2	0	0,00%	-2,6845
Dąbkowice Dolne	1	0	0,00%	-2,6845
Dąbkowice Górne	0	0	0,00%	-2,6845
Guźnia	1	1	100,00%	4,6020
Jamno	2	2	100,00%	4,6020
Jastrzębia	3	0	0,00%	-2,6845
Klewków	1	0	0,00%	-2,6845
Małszyce	3	2	66,67%	2,1732
Mystkowice	1	0	0,00%	-2,6845
Niedźwiada	6	0	0,00%	-2,6845
Ostrów	0	0	0,00%	-2,6845
Otolice	1	1	100,00%	4,6020
Parma	6	0	0,00%	-2,6845
Piłaszów	2	2	100,00%	4,6020
Placencja	0	0	0,00%	-2,6845
Popów	2	1	50,00%	0,9588
Strzelcew	1	0	0,00%	-2,6845
Szczudłów	0	0	0,00%	-2,6845
Świące	0	0	0,00%	-2,6845
Świryż	6	4	66,67%	2,1732
Wygoda	4	2	50,00%	0,9588
Zabostów Duży	2	0	0,00%	-2,6845
Zabostów Mały	0	0	0,00%	-2,6845
Zawady	6	6	100,00%	4,6020
Zielkowie	7	0	0,00%	-2,6845

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział ubóstwa na terenie gminy Łowicz negatywnie wpływa zarówno na sytuację demograficzną, jak i gospodarczą, przyczyniając się do szeregu problemów o długotrwałych konsekwencjach. Społecznie, ubóstwo prowadzi do wykluczenia społecznego, ogranicza dostęp mieszkańców do edukacji i opieki zdrowotnej, a także hamuje rozwój osobisty i zawodowy, co szczególnie dotyczy młodsze pokolenia. Osoby żyjące w trudnych warunkach ekonomicznych często borykają się ze stygmatyzacją, co dodatkowo izoluje je od lokalnej

społeczności i utrudnia integrację. Takie warunki zwiększają ryzyko migracji zarobkowej, zwłaszcza wśród młodych i aktywnych zawodowo mieszkańców, co prowadzi do spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym i pogarsza strukturę demograficzną gminy. Z gospodarczej perspektywy, obniżona siła nabywcza mieszkańców negatywnie wpływa na lokalny rynek, zmniejszając popyt na towary i usługi, a tym samym ograniczając rozwój przedsiębiorczości i inwestycji. Dodatkowo, wzrastające koszty związane z pomocą społeczną oraz długoterminowe skutki biedy, takie jak niższa wydajność pracy, stanowią poważne obciążenie dla budżetu gminy, ograniczając jej zdolność do realizacji strategicznych inwestycji i rozwoju infrastruktury.

Zagrożenie przestępczością

Kolejnym problemem analizowanym na danym obszarze jest zagrożenie przestępczością. W ramach tego problemu przeanalizowano wskaźnik, jakim jest liczba przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Średnia wartość określona dla gminy w tym przypadku wyniosła 1,18. Natomiast w sytuacji gorszej niż średnia dla gminy znalazły się jednostki: Dąbkowice Dolne, Dąbkowice Górne, Guźnia, Jamno, Klewków, Niedźwiada, Parma, Pilaszków, Placencja, Popów, Strzelcew, Świące oraz Zawady. W tabeli poniżej wskazano wartości danego wskaźnika określone dla każdej jednostki.

Tabela 8. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba popełnionych przestępstw	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	92	1,18	-----
Bocheń	265	0	0,00	-2,6265
Dąbkowice Dolne	264	4	1,52	0,7600
Dąbkowice Górne	225	5	2,22	2,3404
Guźnia	150	2	1,33	0,3536
Jamno	471	6	1,27	0,2208
Jastrzębia	431	3	0,70	-1,0708
Klewków	161	2	1,24	0,1500
Małszyce	296	0	0,00	-2,6265
Mystkowice	153	1	0,65	-1,1657
Niedźwiada	338	4	1,18	0,0186
Ostrów	96	0	0,00	-2,6265
Otolice	287	3	1,05	-0,2902
Parma	475	18	3,79	5,8434
Pilaszków	295	7	2,37	2,6771

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba popełnionych przestępstw	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	92	1,18	-----
Placencja	151	3	1,99	1,8141
Popów	542	8	1,48	0,6725
Strzelcew	368	7	1,90	1,6250
Szczudłów	65	0	0,00	-2,6265
Świące	47	1	2,13	2,1290
Świerż	390	1	0,26	-2,0534
Wygoda	501	2	0,40	-1,7343
Zabostów Duży	314	2	0,64	-1,2029
Zabostów Mały	197	2	1,02	-0,3574
Zawady	318	5	1,57	0,8878
Zielkowice	1 029	6	0,58	-1,3232

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział przestępstw na terenie gminy Łowicz wywiera negatywny wpływ zarówno na sytuację społeczną, jak i demograficzną, powodując szereg niekorzystnych zjawisk. Społecznie, wysoka przestępczość prowadzi do wzrostu poczucia zagrożenia wśród mieszkańców, co może skutkować ograniczeniem aktywności społecznych, kulturalnych i towarzyskich. Taki stan rzeczy osłabia więzi międzyludzkie oraz poczucie wspólnoty, a jednocześnie sprzyja utracie zaufania do instytucji publicznych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Obawa o własne bezpieczeństwo oraz chęć zapewnienia lepszych warunków życia dla swoich rodzin często prowadzi do migracji mieszkańców, zwłaszcza tych młodszych i bardziej mobilnych, do innych, bezpieczniejszych regionów, co negatywnie wpływa na strukturę demograficzną gminy. Z perspektywy gospodarczej, wysoki poziom przestępczości odstrasza potencjalnych inwestorów i przedsiębiorców, zwiększając koszty związane z ochroną mienia, stratami majątkowymi oraz utrzymaniem porządku publicznego. W dłuższej perspektywie takie zjawiska prowadzą do zahamowania rozwoju gospodarczego, ograniczenia nowych inwestycji oraz pogorszenia jakości życia w gminie.

Bezpieczeństwo na drogach

Bezpieczeństwo na drogach w gminie Łowicz zostało ocenione na podstawie zestawienia liczby kolizji drogowych, które obejmuje odnotowane zdarzenia na wszystkich rodzajach dróg znajdujących się na obszarze gminy. Kolizje drogowe niosą za sobą wiele negatywnych konsekwencji, do których należą skutki zdrowotne, psychologiczne, społeczne i ekonomiczne. Te konsekwencje generują kryzysy na wielu płaszczyznach i są odczuwane nie tylko przez

bezpośrednio poszkodowanych, ale również przez całą lokalną społeczność. Jednostkami, w których wystąpiła sytuacja kryzysowa w obszarze bezpieczeństwa na drogach są: Bocheń, Jamno, Jastrzębia, Klewków, Niedźwiada, Ostrów, Parma, Pilaszków, Strzelcew, Szczudłów, Świące oraz Zabostów Mały. W tabeli poniżej przedstawiono wartości wskaźnika osiągnięte na terenie każdej jednostki.

Tabela 9. Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba kolizji drogowych	Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	57	0,73	-----
Bocheń	265	3	1,13	0,6685
Dąbkowice Dolne	264	1	0,38	-0,5779
Dąbkowice Górne	225	1	0,44	-0,4693
Guźnia	150	1	0,67	-0,1016
Jamno	471	9	1,91	1,9570
Jastrzębia	431	4	0,93	0,3309
Klewków	161	2	1,24	0,8507
Małszyce	296	2	0,68	-0,0867
Mystkowice	153	1	0,65	-0,1232
Niedźwiada	338	4	1,18	0,7534
Ostrów	96	2	2,08	2,2424
Otolice	287	0	0,00	-1,2046
Parma	475	5	1,05	0,5370
Pilaszków	295	3	1,02	0,4780
Placencja	151	0	0,00	-1,2046
Popów	542	3	0,55	-0,2888
Strzelcew	368	3	0,82	0,1442
Szczudłów	65	1	1,54	1,3409
Świące	47	1	2,13	2,3157
Świerż	390	1	0,26	-0,7804
Wygoda	501	0	0,00	-1,2046
Zabostów Duży	314	2	0,64	-0,1508
Zabostów Mały	197	2	1,02	0,4751
Zawady	318	0	0,00	-1,2046
Zielkowice	1 029	6	0,58	-0,2399

Źródło: Opracowanie własne

W celu zmniejszenia kolizji drogowych i zwiększenia bezpieczeństwa na drogach można zainstalować odpowiednie oznakowanie, w tym znaków drogowych, sygnalizacji świetlnej

i odblasków. Ponadto warto przeprowadzać identyfikację miejsc wymagających poprawy, gdyż dostosowanie skrzyżowań, przejść dla pieszych i innych obszarów do bardziej bezpiecznych standardów również przyczynia się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia kolizji.

2.2 Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej wykorzystano 1 wskaźnik, który został zakwalifikowany do 1 obszaru problemowego.

Tabela 10. Wskaźnik wykorzystany w analizie sfery gospodarczej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień przedsiębiorczości

W celu dokonania oceny sytuacji gospodarczej na terenie gminy Łowicz zbadano wskaźnik, jakim jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Najlepiej w tym zakresie wypadła jednostka Małszyce, w której wskaźnik osiągnął wartość 10,47, natomiast najgorzej jednostka Parma, gdzie wartość wskaźnika jest równa 1,47. W sytuacji kryzysowej ze względu na niski stopień przedsiębiorczości znalazły się następujące jednostki: Bocheń, Dąbkowice Dolne, Guźnia, Klewków, Mystkowice, Ostrów, Parma, Placencja, Świerż. Zabostów Duży, Zabostów Mały oraz Zawady. Szczegółowe informacje dotyczące wartości wskaźników osiągniętych przez każdą z jednostek przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	412	5,26	-----
Bocheń	265	8	3,02	-1,1810
Dąbkowice Dolne	264	10	3,79	-0,7762
Dąbkowice Górne	225	14	6,22	0,5052
Guźnia	150	7	4,67	-0,3136
Jamno	471	25	5,31	0,0239
Jastrzębia	431	32	7,42	1,1381
Klewków	161	7	4,35	-0,4815
Małszyce	296	31	10,47	2,7427

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	7 829	412	5,26	-----
Mystkowice	153	4	2,61	-1,3939
Niedźwiada	338	25	7,40	1,1233
Ostrów	96	4	4,17	-0,5768
Otolice	287	19	6,62	0,7147
Parma	475	7	1,47	-1,9943
Pilaszków	295	17	5,76	0,2633
Placencja	151	5	3,31	-1,0271
Popów	542	27	4,98	-0,1479
Strzelcew	368	21	5,71	0,2337
Szczudłów	65	3	4,62	-0,3406
Świące	47	3	6,38	0,5898
Świryż	390	13	3,33	-1,0155
Wygoda	501	32	6,39	0,5920
Zabostów Duży	314	9	2,87	-1,2613
Zabostów Mały	197	7	3,55	-0,8997
Zawady	318	15	4,72	-0,2871
Zielkowice	1 029	67	6,51	0,6573

Źródło: Opracowanie własne

Niski udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Łowicz wywiera negatywny wpływ na sytuację demograficzną i gospodarczą gminy, prowadząc do licznych problemów społeczno-ekonomicznych. Brak wystarczającej liczby zakładów produkcyjnych i usługowych ogranicza możliwości zatrudnienia mieszkańców, co sprzyja wzrostowi bezrobocia i prowadzi do zjawisk takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy zwiększone zapotrzebowanie na pomoc społeczną. Niska aktywność gospodarcza w gminie wpływa również na ograniczenie dynamiki rozwoju lokalnego rynku, zmniejsza dochody budżetowe z podatków, co utrudnia realizację inwestycji infrastrukturalnych i społecznych. Z perspektywy demograficznej brak atrakcyjnych miejsc pracy prowadzi do migracji mieszkańców, zwłaszcza młodych i aktywnych zawodowo, do innych regionów, co przyczynia się do pogłębiania problemów związanych z wyludnieniem oraz starzeniem się społeczeństwa. W dłuższej perspektywie taka sytuacja może zahamować rozwój gminy i obniżyć jej atrakcyjność zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów.

2.3 Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej wykorzystano 2 wskaźniki, które zostały zakwalifikowane do 2 obszarów problemowych.

Tabela 12. Wskaźniki wykorzystane w analizie sfery środowiskowej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Przekroczenie standardów jakości powietrza	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze
Zanieczyszczenie środowiska wyrobami azbestowymi	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Przekroczenie standardów jakości powietrza

Przekroczenie standardów jakości powietrza jest związane z emisją dużej ilości zanieczyszczeń. Na obszarach wiejskich w dużym stopniu pochodzi ona ze spalania paliw w indywidualnych źródłach ciepła, które zazwyczaj stanowią piece na węgiel. W związku z tym do oceny stanu środowiska na terenie gminy Łowicz wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich budynków mieszkalnych na danym terenie. Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 73,48%. W sytuacji gorszej, tj. z wyższym udziałem liczby pieców na węgiel są jednostki: Dąbkowice Dolne, Guźnia, Klewków, Mystkowice, Niedźwiada, Ostrów, Parma, Placencja, Popów, Szczudłów, Świeryż, Wygoda, Zabostów Duży, Zabostów Mały oraz Zawady. W tabeli poniższej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące wartości wskaźnika osiągniętych przez każdą jednostkę.

Tabela 13. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba źródeł ciepła (wszystkie rodzaje)	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	3 201	2 352	73,48%	-----
Bocheń	125	84	67,20%	-2,4163
Dąbkowice Dolne	74	60	81,08%	-2,3433
Dąbkowice Górne	77	54	70,13%	-2,4009
Guźnia	60	45	75,00%	-2,3753
Jamno	176	124	70,45%	-2,3992
Jastrzębia	205	133	64,88%	-2,4286
Klewków	73	62	84,93%	-2,3230

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba źródeł ciepła (wszystkie rodzaje)	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	3 201	2 352	73,48%	-----
Małszyce	138	75	54,35%	-2,4840
Mystkowice	46	43	93,48%	-2,2780
Niedźwiada	153	114	74,51%	-2,3779
Ostrów	45	40	88,89%	-2,3022
Otolice	180	117	65,00%	-2,4279
Parma	170	139	81,76%	-2,3397
Pilaszków	98	69	70,41%	-2,3994
Placencja	72	58	80,56%	-2,3460
Popów	234	181	77,35%	-2,3629
Strzelcew	172	116	67,44%	-2,4151
Szczudłów	19	18	94,74%	-2,2714
Świącie	31	19	61,29%	-2,4474
Świryż	117	97	82,91%	-2,3337
Wygoda	159	117	73,58%	-2,3827
Zabostów Duży	87	74	85,06%	-2,3223
Zabostów Mały	61	52	85,25%	-2,3213
Zawady	97	87	89,69%	-2,2979
Zielkowice	532	374	70,30%	-2,4000

Źródło: Opracowanie własne

Przekroczenie standardów jakości powietrza wpływa niekorzystnie na zdrowie mieszkańców gminy Łowicz. Substancje, takie jak pyły zawieszone PM_{2,5} i PM₁₀, tlenki azotu, dwutlenek siarki czy ozon troposferyczny mogą prowadzić do chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, a także zwiększać ryzyko chorób nowotworowych. W celu zmniejszenia liczby jednostek osadniczych z przekroczeniem standardów jakości powietrza należy zachęcić mieszkańców do wymiany indywidualnych źródeł ciepła na rozwiązania bardziej ekologiczne i efektywne.

Zanieczyszczenie środowiska wyrobami azbestowymi

W przypadku oceny stopnia zanieczyszczenia środowiska wyrobami azbestowymi posłużono się wskaźnikiem, jakim jest udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze. Najmniejszą wartość tego wskaźnika określono dla jednostki Jastrzębia – 84,45%, natomiast największą dla jednostki Szczudłów – 100,00%. W tabeli poniżej

przedstawiono informacji w zakresie wartości tego wskaźnika dla każdej jednostki na terenie gminy Łowicz.

Tabela 14. Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Waga zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze	
	wg stanu aktualnego	wg stanu aktualnego	wg stanu aktualnego	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	8 105 550	7 511 300	92,67%	-----
Bocheń	354 690	318 450	89,78%	-0,7217
Dąbkowice Dolne	452 565	439 875	97,20%	1,1322
Dąbkowice Górne	316 320	295 210	93,33%	0,1645
Guźnia	227 730	220 980	97,04%	1,0922
Jamno	473 835	451 935	95,38%	0,6776
Jastrzębia	241 860	204 240	84,45%	-2,0565
Klewków	262 230	223 250	85,14%	-1,8840
Małszyce	172 260	163 360	94,83%	0,5414
Mystkowice	305 745	290 125	94,89%	0,5558
Niedźwiada	404 340	375 880	92,96%	0,0732
Ostrów	249 045	220 825	88,67%	-1,0003
Otolice	153 360	147 710	96,32%	0,9121
Parma	382 785	358 845	93,75%	0,2694
Pilaszków	391 245	360 595	92,17%	-0,1257
Placencja	115 635	105 735	91,44%	-0,3076
Popów	405 390	360 810	89,00%	-0,9167
Strzelcew	309 735	300 735	97,09%	1,1068
Szczudłów	47 475	47 475	100,00%	1,8335
Świące	81 645	78 245	95,84%	0,7920
Świerz	734 745	675 685	91,96%	-0,1768
Wygoda	465 120	399 970	85,99%	-1,6695
Zabostów Duży	510 405	474 645	92,99%	0,0813
Zabostów Mały	192 945	187 245	97,05%	1,0947
Zawady	458 700	445 500	97,12%	1,1138
Zielkowice	395 745	363 975	91,97%	-0,1742

Źródło: Opracowanie własne

Obecność wyrobów azbestowych stanowi zagrożenie dla zdrowia mieszkańców oraz środowiska naturalnego, co negatywnie wpływa na jakość życia i perspektywy rozwoju gminy. Długotrwała obecność niezutyliżowanego azbestu może prowadzić do zwiększonego ryzyka

chorób układu oddechowego, co w konsekwencji obciąża lokalny system opieki zdrowotnej i wpływa na pogorszenie warunków bytowych społeczności. Ponadto obecność dużej ilości nieusuniętych materiałów azbestowych obniża atrakcyjność terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych, powodując degradację przestrzeni publicznej. Konieczność długoterminowego zarządzania problemem azbestu oraz jego wpływ na otoczenie powoduje także dodatkowe obciążenie dla infrastruktury technicznej i usług komunalnych, utrudniając realizację innych działań rewitalizacyjnych i hamując rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano jeden wskaźnik, który zakwalifikowany został do jednego obszaru problemowego.

Tabela 15. Wskaźnik wykorzystany do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych

W celu oceny stopnia skanalizowania budynków mieszkalnych na terenie gminy Łowicz posłużono się wskaźnikiem, jakim jest udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze. Średnia wartość tego wskaźnika określona dla terenu gminy wynosi 43,50%. W sytuacji kryzysowej znalazły się następujące jednostki: Bocheń, Dąbkowice Dolne, Dąbkowice Górne, Guźnia, Jamno, Mystkowice, Niedźwiada, Ostrów, Otolice, Strzelcew i Świeryż. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wartości wskaźnika osiągnięte przez każdą z jednostek.

Tabela 16. Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	2 115	920	43,50%	-----
Bocheń	76	71	93,42%	1,4844
Dąbkowice Dolne	55	53	96,36%	1,5719
Dąbkowice Górne	52	44	84,62%	1,2226
Guźnia	39	37	94,87%	1,5276

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	
	2023	2023	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	2 115	920	43,50%	-----
Jamno	109	95	87,16%	1,2981
Jastrzębia	154	24	15,58%	-0,8300
Klewków	54	13	24,07%	-0,5776
Małszyce	82	15	18,29%	-0,7495
Mystkowice	41	40	97,56%	1,6075
Niedźwiada	102	56	54,90%	0,3391
Ostrów	32	30	93,75%	1,4942
Otolice	103	68	66,02%	0,6696
Parma	128	20	15,63%	-0,8288
Pilaszków	76	20	26,32%	-0,5109
Placencja	49	14	28,57%	-0,4439
Popów	153	33	21,57%	-0,6521
Strzelcew	105	69	65,71%	0,6606
Szczudłów	14	2	14,29%	-0,8686
Świące	19	6	31,58%	-0,3544
Świerz	90	85	94,44%	1,5148
Wygoda	133	22	16,54%	-0,8016
Zabostów Duży	70	8	11,43%	-0,9536
Zabostów Mały	44	6	13,64%	-0,8879
Zawady	30	5	16,67%	-0,7978
Zielkowice	305	84	27,54%	-0,4745

Źródło: Opracowanie własne

Wysoki udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy Łowicz stanowi istotne wyzwanie zarówno w kontekście gospodarczym, jak i społecznym. Brak dostępu do systemu kanalizacji sanitarnej negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców, generując dodatkowe koszty związane z regularnym opróżnianiem zbiorników, co obciąża domowe budżety. Ponadto niekontrolowany lub niewłaściwy sposób gospodarowania ściekami zwiększa ryzyko degradacji środowiska naturalnego, zanieczyszczenia wód gruntowych oraz nieprzyjemnych uciążliwości zapachowych, co obniża atrakcyjność przestrzeni publicznej i warunki zdrowotne. Taka sytuacja może prowadzić do marginalizacji niektórych obszarów gminy, pogłębiając różnice w standardzie życia pomiędzy terenami objętymi infrastrukturą wodno-kanalizacyjną a tymi, które nadal z niej nie korzystają. Brak odpowiedniej sieci kanalizacyjnej ogranicza

również rozwój budownictwa i inwestycji, co może hamować rozwój gospodarczy gminy, utrudniając pozyskanie nowych mieszkańców i przedsiębiorców. Konieczność rozwiązania tego problemu w ramach rewitalizacji wiąże się z potrzebą przeprowadzenia kompleksowych działań modernizacyjnych, które wpłyną na poprawę warunków bytowych, wzrost atrakcyjności osadniczej i rozwój zrównoważonej infrastruktury technicznej.

2.5 Sfera techniczna

W sferze technicznej wykorzystano jeden wskaźnik, który zakwalifikowany został do jednego obszaru problemowego.

Tabela 17. Wskaźnik wykorzystany do analizy sfery technicznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

W związku z mieszkającymi na terenie gminy osobami z niepełnosprawnościami, istotnym aspektem jest zapewnienie im równego dostępu do budynków użyteczności publicznej. W celu oceny aktualnej sytuacji w tym zakresie, obliczono wskaźnik udziału liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Średnia wartość tego wskaźnika dla gminy wynosi 31,25%, natomiast jednostkami w sytuacji kryzysowej z tego tytułu są jednostki: Dąbkowice Górne, Guźnia, Jamno, Klewków, Mystkowice, Ostrów, Otolice, Pilaszków, Placencja, Popow, Strzelcew, Świące, Świeryż, Zabostów Duży, Zabostów Mały i Zawady. W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące wartości wskaźnika obliczonej dla każdej jednostki.

Tabela 18. Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze	
			wg stanu aktualnego	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Obszar gminy Łowicz	32	10	31,25%	-----
Bocheń	2	1	50,00%	0,4917
Dąbkowice Dolne	2	1	50,00%	0,4917
Dąbkowice Górne	1	0	0,00%	-0,8195
Guźnia	1	0	0,00%	-0,8195
Jamno	2	0	0,00%	-0,8195
Jastrzębia	1	1	100,00%	1,8030
Klewków	1	0	0,00%	-0,8195
Małszyce	1	1	100,00%	1,8030
Mystkowice	1	0	0,00%	-0,8195
Niedźwiada	2	1	50,00%	0,4917
Ostrów	1	0	0,00%	-0,8195
Otolice	1	0	0,00%	-0,8195
Parma	2	1	50,00%	0,4917
Pilaszków	1	0	0,00%	-0,8195
Placencja	1	0	0,00%	-0,8195
Popów	1	0	0,00%	-0,8195
Strzelcew	1	0	0,00%	-0,8195
Szczudłów	1	1	100,00%	1,8030
Świące	1	0	0,00%	-0,8195
Świerz	2	0	0,00%	-0,8195
Wygod	2	1	50,00%	0,4917
Zabostów Duży	1	0	0,00%	-0,8195
Zabostów Mały	0	0	-----	0,0000
Zawady	1	0	0,00%	-0,8195
Zielkowice	2	2	100,00%	1,8030

Źródło: Opracowanie własne

Niski udział budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do ogólnej liczby takich obiektów na terenie gminy

Łowicz negatywnie wpływa na sytuację społeczną i gospodarczą, ograniczając dostępność usług oraz integrację społeczną osób z ograniczoną mobilnością. Brak odpowiednich udogodnień, takich jak podjazdy czy widny powoduje wykluczenie części mieszkańców z aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, utrudniając im korzystanie z placówek edukacyjnych, ośrodków zdrowia czy instytucji kultury. Sytuacja ta prowadzi do pogłębiania barier społecznych i poczucia izolacji wśród osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, ograniczając ich szanse na edukację, zatrudnienie i udział w życiu kulturalnym gminy. Dodatkowo niski poziom dostępności przestrzeni publicznej wpływa na postrzeganie gminy jako miejsca mniej przyjaznego i otwartego, co może osłabić jej atrakcyjność jako lokalizacji do zamieszkania i inwestycji. W kontekście gospodarczym brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz prowadzenia działalności gospodarczej w obiektach niedostosowanych do ich potrzeb, co w dłuższej perspektywie może hamować rozwój lokalnego rynku pracy i usług. Poprawa dostępności budynków publicznych stanowi kluczowy element działań rewitalizacyjnych, mający na celu zwiększenie równości społecznej, poprawę jakości życia oraz stworzenie bardziej otwartego i funkcjonalnego środowiska dla wszystkich mieszkańców gminy.

2.6 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W tabeli poniżej przedstawiono łączny wykaz jednostek osadniczych ze wskaźnikami. Zgodnie z przytoczoną wcześniej metodologią do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające wyznaczone kryteria.

Jednostki osadnicze, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli wartość wyliczonego wskaźnika była gorsza niż średnia dla gminy Łowicz, oznaczono kolorem jasnopomarańczowym. Kolorem białym natomiast jednostki, dla których wyliczona wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie na tle średniej dla gminy.

Tabela 19. Zbiornicze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego

Sfera	Społeczna					
Obszar	Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Korzystanie z pomocy społecznej	Bezrobocie	Ubóstwo	Zagrożenie przestępczością	Bezpieczeństwo na drogach
Wskaźnik	Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej, mężczyźni-65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Średnia dla gminy	19,20%	0,73%	46,83%	36,84%	1,18	0,73
Bocheń	26,42%	0,75%	66,67%	0,00%	0,00	1,13
Dąbkowice Dolne	20,83%	0,38%	50,00%	0,00%	1,52	0,38
Dąbkowice Górne	19,11%	0,00%	0,00%	0,00%	2,22	0,44
Guźnia	25,33%	0,67%	100,00%	100,00%	1,33	0,67
Jamno	19,75%	0,42%	40,00%	100,00%	1,27	1,91
Jastrzębia	18,33%	0,70%	40,00%	0,00%	0,70	0,93
Klewków	22,98%	0,62%	50,00%	0,00%	1,24	1,24
Malszyce	15,54%	1,01%	25,00%	66,67%	0,00	0,68
Mystkowice	19,61%	0,65%	0,00%	0,00%	0,65	0,65
Niedźwiada	16,57%	1,78%	50,00%	0,00%	1,18	1,18
Ostrów	33,33%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00	2,08
Otolice	16,72%	0,35%	25,00%	100,00%	1,05	0,00

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łowicz

Sfera	Społeczna					
Obszar	Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa	Korzystanie z pomocy społecznej	Bezrobocie	Ubóstwo	Zagrożenie przestępczością	Bezpieczeństwo na drogach
Wskaźnik	Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej, mężczyźni-65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Średnia dla gminy	19,20%	0,73%	46,83%	36,84%	1,18	0,73
Parma	18,74%	1,26%	38,46%	0,00%	3,79	1,05
Pilaszków	16,27%	0,68%	66,67%	100,00%	2,37	1,02
Placencja	22,52%	0,00%	42,86%	0,00%	1,99	0,00
Popów	19,00%	0,37%	50,00%	50,00%	1,48	0,55
Strzelcew	17,66%	0,27%	50,00%	0,00%	1,90	0,82
Szczudłów	9,23%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	1,54
Świące	25,53%	0,00%	0,00%	0,00%	2,13	2,13
Świeryż	20,00%	1,54%	20,00%	66,67%	0,26	0,26
Wygoda	16,57%	0,80%	54,55%	50,00%	0,40	0,00
Zabostów Duży	22,93%	0,64%	60,00%	0,00%	0,64	0,64
Zabostów Mały	24,37%	0,00%	0,00%	0,00%	1,02	1,02
Zawady	16,04%	1,89%	85,71%	100,00%	1,57	0,00
Zielkowice	18,17%	0,68%	56,25%	0,00%	0,58	0,58

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łowicz

Sfera	Gospodarcza	Środowiskowa		Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna
Obszar	Niski stopień przedsiębiorczości	Przekroczenie standardów jakości powietrza	Zanieczyszczenie środowiska wyrobami azbestowymi	Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
Wskaźnik	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze
Średnia dla gminy	5,26	73,48%	92,67%	43,50%	31,25%
Bocheń	3,02	67,20%	89,78%	93,42%	50,00%
Dąbkowice Dolne	3,79	81,08%	97,20%	96,36%	50,00%
Dąbkowice Górne	6,22	70,13%	93,33%	84,62%	0,00%
Guźnia	4,67	75,00%	97,04%	94,87%	0,00%
Jamno	5,31	70,45%	95,38%	87,16%	0,00%
Jastrzębia	7,42	64,88%	84,45%	15,58%	100,00%
Klewków	4,35	84,93%	85,14%	24,07%	0,00%
Malszyce	10,47	54,35%	94,83%	18,29%	100,00%
Mystkowice	2,61	93,48%	94,89%	97,56%	0,00%
Niedźwiada	7,40	74,51%	92,96%	54,90%	50,00%
Ostrów	4,17	88,89%	88,67%	93,75%	0,00%
Otolice	6,62	65,00%	96,32%	66,02%	0,00%
Parma	1,47	81,76%	93,75%	15,63%	50,00%
Pilaszków	5,76	70,41%	92,17%	26,32%	0,00%

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łowicz

Sfera	Gospodarcza	Środowiskowa		Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna
Obszar	Niski stopień przedsiębiorczości	Przekroczenie standardów jakości powietrza	Zanieczyszczenie środowiska wyrobami azbestowymi	Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
Wskaźnik	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze
Średnia dla gminy	5,26	73,48%	92,67%	43,50%	31,25%
Placencja	3,31	80,56%	91,44%	28,57%	0,00%
Popów	4,98	77,35%	89,00%	21,57%	0,00%
Strzelcew	5,71	67,44%	97,09%	65,71%	0,00%
Szczudłów	4,62	94,74%	100,00%	14,29%	100,00%
Świące	6,38	61,29%	95,84%	31,58%	0,00%
Świerż	3,33	82,91%	91,96%	94,44%	0,00%
Wygoda	6,39	73,58%	85,99%	16,54%	50,00%
Zabostów Duży	2,87	85,06%	92,99%	11,43%	0,00%
Zabostów Mały	3,55	85,25%	97,05%	13,64%	----
Zawady	4,72	89,69%	97,12%	16,67%	0,00%
Zielkowice	6,51	70,30%	91,97%	27,54%	100,00%

Wyszczególnienie	Liczba wskaźników poniżej średniej dla gminy w sferze społecznej	Liczba wskaźników z negatywną sytuacją w sferach pozaspołecznych	Czy spełnia warunki obszaru zdegradowanego?	
Bocheń	4	2	1	TAK
Dąbkowice Dolne	3	4	1	TAK
Dąbkowice Górne	1	3	0	NIE
Guźnia	4	5	1	TAK
Jamno	4	3	1	TAK
Jastrzębia	1	0	0	NIE
Klewków	4	3	1	TAK
Małszyce	2	1	0	NIE
Mystkowice	1	5	0	NIE
Niedźwiada	4	3	1	TAK
Ostrów	3	4	1	TAK
Otolice	1	3	0	NIE
Parma	3	3	1	TAK
Pilaszków	4	1	0	NIE
Placencja	3	3	1	TAK
Popów	3	3	1	TAK
Strzelcew	3	3	1	TAK
Szczudłów	1	3	0	NIE
Świące	3	2	1	TAK
Świerż	3	4	1	TAK
Wygodą	3	1	0	NIE
Zabostów Duży	2	4	0	NIE
Zabostów Mały	2	3	0	NIE
Zawady	4	4	1	TAK
Zielkowice	1	0	0	NIE

Źródło: Opracowanie własne

W każdej z jednostek osadniczych, w której zidentyfikowano natężenie negatywnych zjawisk społecznych, współwystępują także negatywne zjawiska w co najmniej dwóch wskaźnikach w pozostałych sferach, co pozwala na stwierdzenie w ich obrębie stanu kryzysowego. Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi na terenie gminy Łowicz są jednostki: Bocheń, Dąbkowice Dolne, Guźnia, Jamno, Klewków, Niedźwiada, Ostrów, Parma, Placencja, Popów, Strzelcew, Świące, Świerż oraz Zawady.

Tabela 20. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego na tle gminy Łowicz

Wyszczególnienie	Powierzchnia obszaru zdegradowanego (ha)	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w łącznej powierzchni gminy (%)	Liczba ludności obszaru zdegradowanego	Udział liczby ludności gminy
Bocheń	34,59	0,26%	265	3,38%
Dąbkowice Dolne	30,16	0,23%	264	3,37%
Guźnia	35,42	0,27%	150	1,92%
Jamno	68,83	0,52%	471	6,02%
Klewków	29,91	0,22%	161	2,06%
Niedźwiada	55,39	0,42%	338	4,32%
Ostrów	21,09	0,16%	96	1,23%
Parma	38,13	0,29%	475	6,07%
Placencja	13,55	0,10%	151	1,93%
Popów	50,33	0,38%	542	6,92%
Strzelcew	41,14	0,31%	368	4,70%
Świące	6,00	0,05%	47	0,60%
Świerz	70,73	0,53%	390	4,98%
Zawady	22,66	0,17%	318	4,06%
Razem	517,93	3,89%	4 036	51,55%

Źródło: Opracowanie własne

2.7 Potencjał i bariery obszaru zdegradowanego

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacyjnych na terenie gminy Łowicz w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Potencjały i bariery w wielu kwestiach występują w kilku sferach ze względu na to, że jednocześnie wywierają wpływ na więcej niż jedną sferę.

Tabela 21. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Łowicz

Sfera	Potencjał	Bariery
Spoleczna	— możliwość uzyskania pomocy społecznej w celu aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, — chęć nabycia nowych kompetencji i doświadczenia przez mieszkańców w celu minimalizacji bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej.	— niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych, — bierność i apatia w środowiskach dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i innymi problemami społecznymi, — międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi, — starzenie się społeczeństwa.

Sfera	Potencjał	Barier
Gospodarcza	— tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, które zapewnią miejsca pracy osobom bezrobotnym.	— niski stopień przedsiębiorczości, — obawa przed otworzeniem własnej działalności gospodarczej.
Środowiskowa	— wiejskie walory krajobrazowe zachęcające do osiedlenia się.	— niski stopień unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, — wysokie koszty wymiany źródeł ciepła na rozwiązania bardziej ekologiczne i brak możliwości finansowych mieszkańców na te działania.
Przestrzenno - funkcjonalna	— wysoki stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych, — bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa.	— niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych.
Techniczna	— dobry stan budynków mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminny, — dobry stan zachowania zabytków znajdujących się na terenie gminy.	— wysoki udział liczby budynków niedostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że część potencjałów i barier występuje wielokrotnie w poszczególnych sferach, co wynika z tego, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane.

Środowisko naturalne wywiera istotny wpływ na aspekty społeczne, techniczne i gospodarcze. Czyste i nieurbanizowane obszary wiejskie są szczególnie atrakcyjne dla osób poszukujących spokojnego miejsca do życia. Ponadto, środowisko odgrywa kluczową rolę w sferze technicznej i ekonomicznej. W kontekście infrastruktury technicznej ważne jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, natomiast uwarunkowania przyrodnicze oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska determinują możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.

Działania na rzecz poprawy warunków społecznych w gminie Łowicz w dłuższej perspektywie mogą przyczynić się do wzrostu dochodów budżetowych, co z kolei zwiększy możliwości inwestycyjne – zarówno w obszarze społecznym, jak i gospodarczym czy przestrzennym. Infrastruktura techniczna i zagospodarowanie przestrzenne oddziałują na aspekty społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Wysoka jakość przestrzeni publicznej oraz dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna podnoszą atrakcyjność obszaru zarówno dla mieszkańców, jak i przedsiębiorców. Ponadto, dobrze funkcjonująca infrastruktura techniczna sprzyja ochronie środowiska naturalnego.

Wszystkie te obszary są ze sobą ściśle powiązane, zwłaszcza w kontekście sytuacji kryzysowych. Problemy w jednej sferze często prowadzą do ich eskalacji w innych. Niedobór przedsiębiorstw, brak miejsc pracy oraz nieadekwatność kwalifikacji zawodowych względem

potrzeb rynku skutkują wzrostem bezrobocia, które prowadzi do szeregu negatywnych zjawisk społecznych, takich jak marginalizacja społeczna, wzrost przestępczości i uzależnień. Długotrwałe utrzymywanie się tych problemów zwiększa wydatki na pomoc społeczną oraz negatywnie wpływa na wizerunek gminy, ograniczając jej atrakcyjność zarówno jako miejsca zamieszkania, jak i inwestycji. Może to prowadzić do spadku liczby mieszkańców oraz zmniejszenia aktywności gospodarczej.

Nie mniej istotne są wyzwania w obszarze technicznym, przestrzennym i środowiskowym. Degradacja środowiska naturalnego, niedostateczna jakość infrastruktury technicznej oraz jej braki zniechęcają do osiedlania się i utrudniają rozwój działalności gospodarczej oraz rolnictwa. Takie niekorzystne warunki mają negatywny wpływ zarówno na sytuację finansową mieszkańców, jak i budżet gminy Łowicz.

3. Obszar rewitalizacji

W związku z sytuacją, iż wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Łowicz nie spełnia wymagań obszaru rewitalizacji z art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278), tj. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostki, w których intensywność problemów jest największa, tj. wartość wskaźnika syntetycznego była najwyższa.

Tabela 22. Wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego

Wyszczególnienie	Wskaźnik sumaryczny
Bocheń	1,7015
Dąbkowice Dolne	-2,5105
Guźnia	12,2414
Jamno	4,1842
Klewków	-4,1689
Niedźwiada	0,9211
Ostrów	4,9999
Parma	1,499
Placencja	-7,1536
Popów	-5,6712
Strzelcew	-6,2589
Świące	0,4926
Świerz	0,9351
Zawady	5,7807

Źródło: Opracowanie własne

W związku z powyższym jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostki: Bocheń, Guźnia, Jamno, Ostrów, Parma, Świeryż i Zawady.

Należy pamiętać, iż obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostki, w których zdiagnozowano najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał pod względem możliwości przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji. W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, w której będą mogły zostać przeprowadzone działania, liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań.

Ponadto przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji kierowano się występowaniem na danym terenie istotnych cech wskazujących na ich duży potencjał dla rozwoju lokalnego w ramach rewitalizacji.

W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię obszaru rewitalizacji oraz liczbę ludności obszaru rewitalizacji, a także ich udział w ogólnych wartościach dla gminy.

Tabela 23. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Łowicz

Wyszczególnienie	Powierzchnia obszaru rewitalizacji (ha)	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji łącznej powierzchni gminy (%)	Liczba ludności obszaru rewitalizacji	Udział liczby ludności gminy
Bocheń	34,59	0,26%	265	3,38%
Guźnia	35,42	0,27%	150	1,92%
Jamno	68,83	0,52%	471	6,02%
Ostrów	21,09	0,16%	96	1,23%
Parma	38,13	0,29%	475	6,07%
Świeryż	70,73	0,53%	390	4,98%
Zawady	22,66	0,17%	318	4,06%
Razem	291,45	2,19%	2 165	27,65%

Źródło: Opracowanie własne

Załączniki

Załącznik 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz A. Świerz

Załącznik 2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz B. Niedźwiada i Klewków

Załącznik 3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz C. Strzelcew i Popów

Załącznik 4. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz D. Bocheń

Załącznik 5. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz E. Bocheń i Ostrów

Załącznik 6. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz F. Guźnia i Dąbkowice Dolne

Załącznik 7. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz G. Dąbkowice Dolne i Jamno

Załącznik 8. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz H. Placencja i Parma

Załącznik 9. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz I. Jamno

Załącznik 10. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz J. Zawady

Załącznik 11. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Łowicz – Arkusz K. Parma

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz wsi wchodzących w skład poszczególnych jednostek osadniczych.....	5
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie	8
Tabela 3. Wskaźniki wykorzystane w analizie sfery społecznej.....	10
Tabela 4. Udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety-60 lat i więcej, mężczyźni-65 lat i więcej) w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze	11
Tabela 5. Udział liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców na danym obszarze	12
Tabela 6. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do liczby osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	14
Tabela 7. Udział liczby osób z przesłanką ubóstwa do korzystania z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej na danym obszarze	16
Tabela 8. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	17
Tabela 9. Wskaźnik kolizji drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	19
Tabela 10. Wskaźnik wykorzystany w analizie sfery gospodarczej	20
Tabela 11. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	20
Tabela 12. Wskaźniki wykorzystane w analizie sfery środowiskowej	22
Tabela 13. Udział liczby budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel w stosunku do liczby wszystkich źródeł ciepła na danym obszarze.....	22
Tabela 14. Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w stosunku do ogólnej wagi zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na danym obszarze	24
Tabela 15. Wskaźnik wykorzystany do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej	25
Tabela 16. Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba w stosunku do ogólnej liczby budynków mieszkalnych na danym obszarze	25
Tabela 17. Wskaźnik wykorzystany do analizy sfery technicznej	27
Tabela 18. Udział liczby budynków użyteczności publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wszystkich budynków użyteczności publicznej na danym obszarze	28
Tabela 19. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowania w nich stanu kryzysowego.	30
Tabela 20. Liczba ludności oraz powierzchnia obszaru zdegradowanego na tle gminy Łowicz	35
Tabela 21. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Łowicz.....	35
Tabela 22. Wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego	37
Tabela 23. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Łowicz	38
 Rysunek 1. Mapa przedstawiająca podział gminy Łowicz na jednostki osadnicze.....	 7